

цифрові моделі, які виведено на графопобудовник і одержано у вигляді карт, ізоліній, контурних зображень і схем, зрозумілих для проектувальника

В. М. КЛАПЧУК

Київський міський відділ ГТ УРСР.

ГЕОЛОГО-ГЕОМОРФОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВО-ЦІННІ ОБ'ЄКТИ ПРИРОДИ КАРПАТСЬКОГО ДПНП ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВИДІЛЕННЯ НОВИХ

До заснування Карпатського державного природного національного парку (КДПНП) на його території було виділено ряд пам'яток природи республіканського та місцевого значення. З часу створення КДПНП (1980 р.) їх виключено з природно-заповідного фонду УРСР, вони стали структурними одиницями парку як особливо цінні об'єкти і території (ОЦО і Т) природи.

Серед них два об'єкти належать до геологічних ОЦО і Т. Це урочища «Горган» та «Слон». Урочище «Горган» міститься в Ямнянському лісництві (кв. 17, л/д 47; кв. 20, л/д 8—10, 18—21, 27). В стратиграфічному відношенні воно являє собою відклади ямнянської світи, які утворюють тут, виходячи на поверхню, прямовисні скелі висотою до 30—40 м. Внаслідок ерозії з поверхні порід майже повністю змито ґрунт. Породи ямнянської світи (палеоцени) складені твердими велико- та середньозернистим пісковиком сірого кольору. Скеля «Слон» міститься на правому березі р. Прут у районі м. Яремча і являє собою поєднання двох геологічних світ та горизонтів. Тут над звичайними середньоритмічними пісковиками та аргілітами стрийської світи (15 м) лежать пачки зелених і вишнево-червоних аргілів (25 м) та зближених щільних пісковиків (30 м) з зеленовою плівкою на нижній поверхні. Тут трапляється багато «ієрогліфів». Вище починаються ямнянські пісковики, спочатку товстошарові, а потім—масивні. Скеля має висоту до 100 м з кутом нахилу 70—80°, привершинна ділянка—навісна. Добре виражена тут конфігурація пластів (у вигляді паркету), яка свідчить про тектонічні та неотектонічні рухи.

Крім вищезгаданих ОЦО і Т, на території Карпатського ДПНП є ділянки, які необхідно виділити в заповідні. Це, насамперед, кам'яні розсипища на вершинах та схилах хребта, що фіксуються вершинами Синяк (1667 м над рівнем моря) та Хом'як (1544 м над рівнем моря), зсув у підніжжі гори Піп Іван (2022 м над рівнем моря), урочище «Ділок». Зсув являє собою 2,5-гектарну площу зсувного тіла, утворений у 1927 р. внаслідок

сильних опадів та вирубки лісів. Інші дві ділянки є характерним явищем для Горганів. Кам'яні розсипища пов'язані з виходами на поверхню ямнянських пісковиків сірого кольору. Це валуни великих розмірів (до 1 м в поперечнику), надзвичайно тверді. Розсипища—флювіо-гляціальні за своїм походженням. Виділення цих об'єктів у заповідні дасть змогу зберегти їх від рекреаційних навантажень та ведення лісгосподарських робіт на підступах до них, внаслідок чого різко зменшиться інтенсивність ерозії. Це зумовить збереження їх.

М. Ф. ВЕКЛИЧ, Н. О. СІРЕНКО, Н. С. ВОДОП'ЯН,
Ж. М. МАТВИШІНА, В. М. НАГІРНИЙ, В. І. ПЕРЕДЕРІЙ,
С. І. ТУРЛО, Б. Д. ВОЗГРІН, Н. П. ГЕРАСИМЕНКО,
А. С. ІВЧЕНКО

Київський міський відділ ГТ УРСР.

ПРИРОДНО-ІСТОРИЧНИЙ ПІДХІД ПРИ РОЗВ'ЯЗУВАННІ ЕКОЛОГО-ГЕОГРАФІЧНИХ ПРОБЛЕМ І ДЕЯКІ НАСЛІДКИ ВИКОРИСТАННЯ ЙОГО

Для розв'язання еколого-географічних проблем необхідна дальша розробка наукової природно-історичної бази, зокрема, глибокі і всебічні знання не лише про сучасну, а й давню природу, її історію, глобальні, регіональні та локальні закономірності. Потрібна дальша розробка якнай докладніших схем палеогеографічної етапності та поетапне відтворення, особливо картографічне, палеоландшафтів, географічної диференціації природи територій і акваторій, а також елементів і компонентів давньої природи хоча б для найважливіших етапів її розвитку.

У доповіді викладено основні результати наших досліджень з цих питань, одержані після попереднього з'їзду ГТ УРСР, а саме:

- 1) сучасна теорія і методика палеокліматичних досліджень;
- 2) основи палеоландшафтознавства—загального, планетарного, регіонального, прикладного;
- 3) палеоландшафтні карти території та акваторії УРСР: раннього і середнього тріасу масштабу 1:1 000 000, ранньої крайди, пліоцену (3 етапи), плейстоцену (7 етапів) масштабу 1:2 500 000, регіональні карти (Київське Придніпров'я) по 8 етапах пліоцену і 14 етапах плейстоцену масштабу 1:200 000;
- 4) карта похованого фанерозойського рельєфу території УРСР масштабу 1:1 000 000, його генетична і вікова характеристики;